

4957 3. Beh. af Forfl. t. Finantslov f. Finantsaaret fra 1. April 1875 til 31. Marts 1876. 4958

gere, lignende Budgetter. Jeg betvivler, at de Herrer ville kunne paavise fra den Tid, de selv vare de Eneregjerende her i Salen, et eneste Budget, som i Henseende til Udgifternes Størrelse staar foran det Budget, som er fremgaaet ved Beslutning af det nuværende Folkething; men naar dette er saa, da presse alle Paastande om, at dette Things Flertal ikke vil fremme Kunst og Videnskabelighed, af mod den Realitet, jeg her har fremhævet. Dette, at man eier 100,000 Rb. mindre i Statskassens Reservecfond og 100,000 Rb. mere i Universitetets Reservecfond —, to Stuffer, som tilhøre samme juridiske Person —, det skulde have nogen Betydning i Henseende til Kunstens og Videnskabelighedens Fremme her i Landet! Det er efter min Mening en smaalig Betragtning af dette Forhold. Det ærede Medlem for Odense Amts 1ste Valgkreds (Oct. Hansen) udtalte sig om, at det Betænkelige er, at man vil lade den nuværende Slægt opprise, hvad tidligere Slægter have opparet. Det ærede Medlem er saa umaadelig om — dog ikke af Mistro til Demokratiet — over Universitetets Reservecfond, som er endel af Statens almindelige Reservecfond, at han vilde betragte det som en overordentlig Binding at kunne beholde disse 100,000 Kr. i Statens Papirer liggende i Universitetets Reservecfond, medens han ikke har det mindste imod, at man paa Finantslovens § 10 udbreder af Statens almindelige Reservecfond et Beløb af 3,600,000 Kr. Det forekommer mig, at denne Betragtning fra det ærede Medlems Side er ganske befynderlig. Hvad har det at gjøre med Statens almindelige Balance, om der ligger 100,000 Kr. mere i en Stufte end i en anden? Derfor Finantslovens almindelige Balance viste Tilbagekridt, saa kunde det ærede Medlem sige, at den nuværende Slægt lever paa Efterkommernes Beføstning ved at opprise Kapitaler; men naar den nuværende Balance udviser tilbørlig Fremgang, hvad den bør i Aaringer som disse, da er det ærede Medlems Paastand uberettiget, og saaledes forholder det sig. Altsaa, det ærede Medlems Paastand er uden Besværgelse af Skygge af Bevis, og denne Rundhaandethed mod den videnskabelige Højskole viser man, uagtet Enhver maa erkende, fra hvilken Side han end ser denne Anstalt, at den trænger til Reform, at den er i altfor høi Grad en Examensdressedressuransstalt, og at selve de vedkommende Examinere ere anlagte saaledes, at mange Klasser Embedsmænd gaa ud med overordentlig ringe Greb paa at styre de Embeder, der betroes dem, saa at det vilde se daarligt ud, hvis der ikke var betroet dem Fuld-

mægtige til at varetage væsentlige Dele af deres Forretninger. Forholdene i mange Embedskrebsvidne noksom om, at den Uddannelse, man giver gennem Examensdressedressuransstalten, bærer for en stor Dels Vedkommende ikke den Frugt for Folket eller Livet — lad os ikke tale om Vidensskaben, de færreste af de Vedkommende staa i noget Forhold til den — som man er berettiget til at fordrø efter de store Dpoffrelser, man gjør for den.

Men jeg siger, at, uagtet det er saaledes, og uagtet man saar Meget og høfter forholdsvis saare Lidt, har man viist den Rundhaandethed, men desuagtet belønnes man dog med henfaste Paastande uden alt Bevis. Det interesserer mig særdeles at høre den Barme, hvormed man fra denne eller hin Side forsvarer at give Tilflugt, vel at mærke giver Tilflugt til Børn, som skulle føres ud over Almueundervisningen; men det er min Dpfattelse, at Interessen for Folkeoplysningen i Almindelighed vilde være mere frugtbringende og nyttig for Samfundet, naar man lagde an paa at faae Alle bedre underviste, ogsaa de Allerfattigste; men derpaa er Barmen ikke anvendt, der kan man komme med Forslag og Hentydninger, men Forslagene dø mellem Hænderne paa Folk, og der er intet Liv i dem; kan man ikke stramme det Hele sammen saaledes, at Statsmaskineriet kan gribe ind i faagodisom hele Undervisningsvæsenet, vil man ikke være med til at live Almueundervisningen op, skjøndt det dog er det Grundlag, hvor vi skulle begynde, og som har mere at betyde, end at et Hundrede eller et Par Hundrede nyde en bedre Undervisning gennem en Realskole. Vis først Interessen og Kjærligheden med Hensyn til det Grundlag, hvor vi skulle begynde, nemlig Almueundervisningen, saa kunne vi let komme til at tale om Resten (Afbyrdelse af Brix). Jeg synes, at det ærede Medlem for Kjøbenhavns 2den Valgkreds er saa urolig; jeg vil foreslaa ham, at han, naar jeg er færdig, gjør Indsigelse imod de Betragtninger, jeg her har fremt. Man beklager sig over Finantsudvalgets Stilling til Realskolerne. Man vil nu imidlertid have set, at man iaar i den Henseende stiller ikke mindre end 5 Forslag, skjøndt de paagjældende Dplysninger først ere komne os ihænde paa et meget sent Stadium og tilmed ikke i tilstrækkeligt Omfang, saa at det ogsaa er fornødent at tage Forbehold om en Revision adaaere. Det er mig forunderligt, at det ærede Medlem for Thy (Vagger) gjør et saadant Bæsen af 1,000 Kr. Dette rige Thy, som for nylig kunde levere Hundrede Tusinder til Børnbaneanlæg, kan ikke give et saadant lille Beløb, naar